

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/103/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6614213710
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6614213710.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843 proti žalovaným v rade 1/ J. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. X.H. X, XXX XX Z., v rade 2/ F. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. R. Y. XX, XXX XX Z. a v rade 3/ J. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. X.H. XX/X, XXX XX Z., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaných VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, Šafárikovo námestie 7, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO:42 362 962, zastúpeného JUDr. Patrikom Podhorským, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Bratislave, Zámocká 36, 811 01, v konaní o zaplatenie 1858,92Eur s príslušenstvom o odvolaní žalovaného v rade 1/ proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 14C/147/2014-71 zo dňa 10.11.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd vo veci samej uložil „žalovaným v rade 1/, 2/, 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 1 858,92 Eur spolu s úrokom z omeškania zo splátok za obdobie do 21.09.2010 do 20.12.2012 vo výške 182,93 Eur a 8,5 %-ným ročným úrokom z omeškania zo sumy 1 858,92 Eur od 21.12.2012 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania v sume 111 Eur na jeho účet a na trovách právneho zastupovania 214,50 Eur na účet právneho zástupcu žalobcu, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohoto rozhodnutia. Splnením povinnosti jedného zo žalovaných zaniká povinnosť ostatných v rozsahu plnenia“.

V odôvodnení uviedol, že žalobca, na ktorého bola postúpená pohľadávka postupom Slovenská sporiteľňa, a.s., žiadal prisúdiť 1 858,92 Eur s príslušenstvom proti žalovaným 1,2,3. Slovenská sporiteľňa, a.s. a žalovaní 1,2 uzatvorili podľa §497 a nasledujúcich Obchodného zákonníka dňa 07.02.2003 zmluvu č.340920380, ktorej súčasťou boli Všeobecné obchodné podmienky (ďalej v texte aj „VOP“), na základe ktorej Slovenská sporiteľňa, a.s. poskytla žalovaným 1,2 úver vo výške 4 979,09 Eur, ktorý mal byť splácaný v mesačných splátkach po 66,39 Eur vždy k 20. dňu v mesiaci. Podmienky čerpania a splácania, pri neplnení zmluvných povinností a ďalšie náležitosti boli upravené v zmluve a vo VOP. Žalovaní 1,2 neplatili v stanovených termínoch splátky, čím porušili svoju povinnosť podľa zmluvy, postupca odstúpil od zmluvy a vyzval ich na úhradu dlžnej sumy. Ku dňu postúpenia pohľadávka žalobcu predstavovala sumu 4 141,07Eur a pozostávala z istiny 3 753,93 Eur, riadneho úroku 357,83 Eur, z úroku z omeškania 23,33 Eur a ostatného príslušenstva 5,98 Eur v súlade s prílohou k zmluve o postúpení. Žalobca si súdnou cestou uplatnil len 28 splátok úveru, splatných od 20.09.2010 do 20.12.2012 v celkovej výške 1858,92 Eur; zvyšné splátky úveru si žalobca v tomto konaní neuplatnil. Tiež si v tomto konaní uplatnil zákonný úrok z omeškania, počnúc dňom splatnosti každej splátky úveru samostatne. Uplatňovaná dlžná suma pozostáva z 28 neuhradených splátok úveru v celkovej výške 1 858,92 Eur, t.j. rozdielom medzi neuhradenými splátkami úveru a súčtom všetkých mesačných platieb, započítaných na tieto splátky. Za splácanie poskytnutého úveru prevzal dohodou o ručení zo dňa 07.02.2003 ručenie žalovaný v rade 3/.

Okresný súd posúdil žalovaný nárok podľa § 303, § 324 ods.1, § 365, § 397, § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej v texte aj „ObZ“) a uzavrel, že zmluva, uzatvorená medzi právny predchodcom žalobcu a žalovanými v rade 1/,2/,3/ má charakter spotrebiteľskej zmluvy a bola platne uzavretá; tým, že žalovaní poskytnutý úver nesplácali, vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie dlhovanej sumy, a preto je žaloba dôvodná. Úver bol splatný dňom 20.12.2012, žalovaní ho mali splácať v dohodnutých splátkach po 66,39 Eur mesačne, pričom svoju povinnosť si neplnili. Žalobca sa dožadoval zaplatenia 28 splátok od septembra 2010 do decembra 2012. Súd jeho nárok považoval za dôvodný voči žalovaným 1/,2/ ako dlžníkom, aj voči žalovanému 3/, ako ručiteľovi, pričom ho posúdil aj s prihliadnutím na možné premlčanie nároku v zmysle obchodnoprávnej úpravy (4 roky).

Žalobcovi priznal aj úrok z omeškania (podľa § 369 ods. 1 ObZ) odo dňa splatnosti jednotlivých splátok vo výške 182,93Eur ku dňu 20.12.2012, t.j. ku dňu splatnosti poslednej splátky úveru a aj zákonný úrok z omeškania od 21.12.2012 do zaplatenia z dlhovanej čiastky.

O trovách konania súd rozhodol podľa §142 ods. 1 zákona č. 99/1963 zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte len „O.s.p.“) a úspešnému žalobcovi priznal trovy konania vo výške 111Eur za zaplatený súdny poplatok z návrhu a trovy právneho zastúpenia vo výške 214,50Eur za dva úkony právnej služby po 97,60Eur vrátane DPH + 2x režijný paušál po 9,65 Eur vrátane DPH, v zmysle Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z..

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie v zákonnej lehote žalovaný v rade 1/. Namietol, že plnenie, vymáhané v súdnom konaní, vyplýva z neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, voči ktorým je v zmysle európskej judikatúry súd povinný poskytnúť mu ochranu ex offio. Zmluva nespĺňa náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z.z., platného v čase podpisu zmluvy. Nešpecifikuje presne náležitosti podľa § 4 ods.2 citovaného zákona a najmä neobsahuje údaj o výške RPMN; tým sa úver podľa § 4 ods. 2 písm. g/ citovaného zákona stáva bezúročný a bez poplatkov. Zmluva nebola zosúladená so zákonom v stanovenej lehote po vstupe do EÚ. Ďalšie neprijateľné podmienky ponechal žalovaný 1/ na posúdení súdu podľa § 153 ods.3,4 O.s.p., pričom nevylúčil, že celá spotrebiteľská zmluva môže byť posúdená ako neplatná pre rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom. Navrhol, aby si súd vyžiadal výpis z úverového účtu za celé obdobie trvania zmluvného vzťahu. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a to aj z dôvodu, že on sa pojednávania nezúčastnil, pretože nemal o ňom vedomosť, keďže pracuje v zahraničí.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že žalovaní svojím podpisom na Zmluve o splátkovom úvere súhlasili so zmluvnými podmienkami, neboli donútení Zmluvu podpisovať; keďže tým vyjadrili svoj súhlas, pôvodný veriteľ nemal dôvod zmluvné podmienky individuálne dojednávať; individuálne vyjednávanie s každým záujemcom by neúmerne zvýšilo náklady, spojené s poskytnutím úveru. V zmysle zásady rovnosti boli podmienky pre všetkých klientov pri rovnakých produktoch rovnaké. Zmluvné podmienky nespôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovaných; zmluva obsahuje všetky náležitosti, stanovené zákonom, vrátane RPMN (čl. IV. bod 5 Zmluvy). Žalovaný 1/ neuviedol v odvolaní skutočností ani nepredložil dôkazy, ktoré by spochybnili nárok žalobcu.

K odvolaniu žalovaného v rade 1/ sa vyjadril (26.05.2015) aj vedľajší účastník na strane žalovaných v rade 1/,2/,3/ (ďalej v texte len „vedľajší účastník“), ktorý svoje vyjadrenie ešte opakovanne doplnil (12.06.2015, 07.07.2015, 25.08.2015). Z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie žiadal žalobu v plnom rozsahu zamietnuť a priznať vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 269,16Eur.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením §212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa §214 ods. 2 O.s.p., rozsudok okresného súdu v plnom rozsahu spolu so súvisiacim výrokom o trovách konania podľa §221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zrušil a v zmysle §221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov:

Podľa §221 ods. 1 písm. f) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa §221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Preskúmaním spisu mal krajský súd za to, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil. Za nesprávne právne posúdenie veci treba považovať mylnú aplikáciu

a výklad právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť. Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi žalovaného 1/ v odvolaní, ktorý súdu prvého stupňa vyčíta nesprávne právne posúdenie veci, spočívajúce v tom, že zmluvu uzavretú medzi účastníkmi konania nevyhodnotil ako spotrebiteľskú a nekonštatoval v nej neprijateľné zmluvné podmienky.

Odvolanie je dôvodné; súd prvého stupňa na danú vec neaplikoval príslušný právny predpis, v dôsledku čoho je možné konštatovať, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

V prejednávanej veci bolo jednoznačne preukázané, že medzi Slovenskou sporiteľňou, a.s. (právnym predchodcom žalobcu), žalovanými 1,2 ako dlžníkmi a žalovaným v rade 3/ ako ručiteľom bola uzatvorená dňa 07.02.2003 zmluva o spotrebiteľskom úvere.

Podmienky uzavretia zmluvy o spotrebiteľských úveroch upravoval zákon č. 258/2001 Z.z., ktorý v znení, aktuálnom v čase uzavretia zmluvy, v §3 ods. 1 stanovoval definíciu veriteľa spotrebiteľského úveru tak, že veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a podľa odseku 2 sa spotrebiteľa považuje je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Podľa §2 písm. b) citovaného zákona sa za zmluvu o spotrebiteľskom úvere považuje zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Za nesprávny je predovšetkým potrebné považovať záver súdu prvého stupňa, týkajúci sa predmetnej úverovej zmluvy, ako absolútneho obchodu. Zmluva je v zmysle citovaných ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch svojou povahou zmluvou o spotrebiteľskom úvere, pretože bola uzavretá medzi veriteľom ako právnickou osobou, ktorá má v predmete svojej podnikateľskej činnosti poskytovanie úverov a spotrebiteľských úverov a na druhej strane spotrebiteľom ako fyzickou osobou, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver. Ide zároveň o zmluvu, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver, teda dočasne poskytnúť peňažné prostriedky na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme úveru a spotrebiteľ sa zaväzuje tieto vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Zo zmluvy nevyplýva, že by sa jednalo o prípady upravené v §1 ods. 2 a 3 z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, teda o prípady, kedy nejde o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa tohto zákona. Zmluva, uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanými 1/,2/,3/, spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy sú tiež všeobecné zmluvné podmienky, ktoré dlžník ovplyvniť nemôže, pretože sú pripravené vopred a pre veľký počet spotrebiteľov.

Z týchto dôvodov súd prvého stupňa na uvedený právny vzťah mal správne použiť ustanovenia o spotrebiteľskom práve (z.č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách §§ 52 - 54, t.j. právne normy spotrebiteľského práva), a nie vychádzať výlučne z Obchodného zákonníka.

Okresný súd sa preto nesprávne vysporiadal tiež s otázkou premlčania, posudzujúc ju vo svetle obchodnoprávných ustanovení, ale aj s nárokmi žalobcu ohľadom úrokov z omeškania, počítaných ako príslušenstvo v zmysle Obchodného zákonníka.

Na posúdenie dôvodnosti odvolania žalovaného 1/ bolo potrebné zodpovedať na otázky, podľa ustanovení ktorého právneho predpisu je nutné posudzovať problematiku zmluvy o úvere a premlčania v prejednávanej veci.

Hoci ustanovenie §261 ods. 6 Obchodného zákonníka <<http://www.epi.sk/main/goto.ashx?t=27&p=424213-424222>> (pred novelou zákonom č. 9/2013 Z.z ustanovenie §261 ods. 3) výslovne uvádza, že právne vzťahy z absolútnych obchodov sa spravujú Obchodným zákonníkom <<http://www.epi.sk/main/goto.ashx?t=26&p=17049>> bez ohľadu na povahu účastníkov, v praxi má práve povaha účastníkov na podstatnú časť obsahu uvedených vzťahov značný vplyv. Pri obchodnoprávných záväzkových vzťahoch medzi podnikateľom, resp. dodávateľom (v zmysle ustanovenia §52 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ďalej v texte len „OZ“) a spotrebiteľom je potrebné vždy pamätať na znenie §52 ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/main/goto.ashx?t=27&p=4548381>>, ktorý zakotvuje, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia, upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Ide o zakotvenie právnej úpravy, korigujúcej tvrdosť obchodnoprávných noriem v prospech spotrebiteľov.

Zákonom č. 102/2014 Z.z., schváleným dňa 25.03.2014, došlo ku novelizácii ustanovenia §52 ods. 2 OZ tak, že bolo doplnené vetou, podľa ktorej: „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.“ Účelom tohto zákona bolo okrem iného zvýšiť úroveň ochrany spotrebiteľa, ako aj odstrániť nedostatky súčasnej úpravy, zistené aplikačnou praxou. Ide o zásadnú zmenu, ktorá má závažné dôsledky; ide o prelom v pôsobnosti Občianskeho zákonníka vo vzťahu k Obchodnému zákonníku. Podľa tejto úpravy, účinné od 13.06.2014, je potrebné pre zmluvy uzatvárané spotrebiteľmi, t.j. spotrebiteľské aj obchodné zmluvy, použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. Znamená to, že ak si zmluvné strany písomne dohodli v zmysle §262 Obchodného zákonníka (ďalej v texte aj „ObZ“), že sa ich vzťah bude riadiť Obchodným zákonníkom, pre spotrebiteľské zmluvy to neplatí; uvedené neplatí ani pre tzv. absolútne obchody, upravené v §261 ods. 6 ObZ. Ak bola uzavretá spotrebiteľská zmluva podľa Obchodného zákonníka, keďže v Občianskom zákonníku upravená nie je, tak na všetky časti zmluvy sa vzťahuje Občiansky zákonník. Ak sa podľa §262 ObZ dohodlo uzatvorenie spotrebiteľskej zmluvy typu, ktorý upravuje Občiansky zákonník, tiež sa spravuje Občianskym zákonníkom. S účinnosťou novely Občianskeho zákonníka, vykonanej zákonom č. 153/2004 Z.z. od 01.04.2004, sa posilnila právna ochrana spotrebiteľov aj na vzťahy z pred jeho účinnosti; predmetná zmluva bola uzatvorená dňa 07.02.2003. Podľa §879f ods. 3, 4 OZ, spotrebiteľské zmluvy podľa §52, uzavreté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona (pred 01.04.2004), sa musia zosúladiť s §53 a §54 tohto zákona; ustanovenia spotrebiteľských zmlúv, ktoré nie sú dané do súladu s §53, §54 a §57 tohto zákona, podľa odseku 3 sú neplatné po uplynutí troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Odvolací súd nijako nepopiera argumenty, že úver je absolútnym obchodom; napriek tomu zároveň ide o zmluvu spotrebiteľskú (s ohľadom na povahu zmluvných strán); preto je nutné podrobiť ju prieskumu z hľadiska ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, zakotvených v Občianskom zákonníku.

Odvolací súd považuje za potrebné ešte zdôrazniť, že aj keď okresný súd rozhodoval dňa 10.11.2014 a vyššie citovaná zákonná úprava (z.č.102/2014 Z.z.) je účinná od 01.04.2015 - účinnosť od 13.06.2014 bola posunutá ešte pred jej nadobudnutím (zákonom č. 151/2014 Z. z.), úmysel zákonodarcu, že sa „bude vždy preferovať OZ, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka, a to aj pri posudzovaní otázky premlčania, otázky úpravy určenia zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne“, priamo vyplýva z odôvodnenia pozmeňujúceho návrhu. Zaradenie tohto textu do Občianskeho zákonníka s dosahom na všetky absolútne obchodnoprávne vzťahy, chápe odvolací súd ako snahu o odstránenie rozdielnosti v posudzovaní spotrebiteľských zmlúv, podriadených Obchodnému zákonníku, všeobecnými súdmi normatívnou úpravou - §52 ods. 2 OZ. Povinnosť aplikovať §52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 01.04.2015 aj na právne vzťahy vzniknuté pred 01.04.2015 súdy Slovenskej republiky rešpektujú (Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci sp. zn. 17Co/997/2014, Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 9Co/59/2014, Krajský súd v Bratislave vo veci sp. zn. 5Co/349/2012). Ak dodávateľ predformuluje v spotrebiteľskej zmluve klauzuly, ktoré sú v rozpore s ustanovením §54 ods. 1 OZ, resp. ich nedá do súladu s §54 ods. 1 OZ v zmysle §879f ods. 3,4 OZ, dostáva sa do rozporu so zákonom a takéto klauzuly sú neplatné (§39 OZ). O takýto rozpor ide aj vtedy, ak by sa postavenie spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy použitím inštitútu obchodného práva s odkazom na §261 ods. 1 ObZ zhoršilo napriek tomu, že Občiansky zákonník upravuje pre spotrebiteľa rovnaký inštitút priaznivejšie.

V prejednávanej veci dospel odvolací súd k záveru, že použitie ustanovení Občianskeho zákonníka (v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy) je pre spotrebiteľa priaznivejšie, ako použitie obchodnoprávných predpisov.

Odvolací súd považuje za potrebné osobitne poukázať na to, že dualistický systém záväzkového práva na Slovensku bola určitá anomália medzi právnymi poriadkami (dve kúpne zmluvy, dvojaká úprava premlčania, dvojaká úprava odstúpenia od zmluvy, dvojaká právna úprava zmluvných pokút a podobne). Aplikačná prax ukazuje, že aj takýto stav môže fungovať dlhodobo (od 01.01.1992), avšak niet rozumného dôvodu na aplikáciu právnej úpravy, regulujúcej vzťahu v zásade medzi podnikateľmi, ak Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre spotrebiteľa výhodnejšia (rozsudok NS SR sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok KS Prešov sp. zn. 6Co/26/2012). Ochrana spotrebiteľov vo svetle §54 ods. 1 OZ prichádzala do úvahy aj pred 01.01.2008 v súvislosti s novelou Občianskeho zákonníka, vykonanou zákonom č. 563/2007 Z.z.. Prostredníctvom ustanovenia § 879f ods. 3, 4 OZ mali všetci dodávateľia, vrátane právneho predchodcu žalobcu, rovnakú trojmesačnú dobu na zosúladenie zmluvných podmienok s §54 ods. 1 OZ.

V súvislosti s vyššie uvedeným zásadná zmena nastala aj v dĺžke premlčacej doby. Podľa Občianskeho zákonníka (§101) je všeobecná premlčacia doba trojročná, podľa Obchodného zákonníka štvorročná

(397 ObZ). Na uplatnenie práv zo spotrebiteľských zmlúv je potrebné aplikovať úpravu v Občianskom zákonníku, teda trojročnú premlčaciu dobu.

Tieto skutočnosti vyplynuli odvolaciemu súdu po preskúmaní veci s poukazom na §212 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na odvolaciu námietku žalovaného v rade 1/.

V zmysle §212 ods.3 O.s.p. však preskúmvacia činnosť odvolacieho súdu zahŕňa nielen skúmanie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa z hmotnoprávneho hľadiska (a skúmanie v rozsahu odvolacích námietok), ale aj postupu okresného súdu z hľadiska procesnoprávnych predpisov (ktoré odvolateľ nemusí namietat); na vady konania pred súdom prvého stupňa odvolací súd prihliada len vtedy, ak tieto procesnoprávne vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; na takéto vady potom odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (ex offa) bez ohľadu na to, či boli alebo neboli uplatnené v odvolacom konaní.

Zo spisu je zisťiteľné, že žalobca podal žalobu dňa 25.08.2014; navrhol uložiť žalovaným 1/,2/,3/ povinnosť spoločne a nerozdielne mu zaplatiť 1 858,92Eur spolu s úrokom z omeškania zo splátok za obdobie od 21.09.2010 do 20.12.2012 vo výške 182,93Eur, ročný úrok z omeškania 8,75% zo sumy 1 858,92Eur od 21.12.2012 do zaplatenia a trovy konania. Vec bola pôvodne zapísaná pod sp.zn. 5Ro/293/2014, avšak vzhľadom na nemožnosť vydania platobného rozkazu s odkazom na ustanovenie §5b zákona č.250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa bola vec prevezená do registra „C“ a bola jej pridelená sp.zn.14C/147/2014 (č.l.36 spisu). Následne súd vytýčil termín pojednávania na 10.11.2014, na ktorý si žalovaní v rade 1/,2/,3/ predvolanie neprevzali (všetky tri súdne zásielky sa vrátili súdu s označením „adresát neznámy“). Po vstupe vedľajšieho účastníka na strane žalovaných (č.l. 47) a po zistení adresy žalovanej 2/ táto súdu oznámila, že nemá vedomosť o pobyte žalovaných 1/,3/; súd preto zisťoval adresu ich príbuzných. Matka žalovaných 1/,3/ telefonicky dňa 10.11.2014 o 10.24 hod. nesúhlasila s ustanovením za ich opatrovníčku a oznámila, že obaja synovia na vianočné sviatky 2014 prídu k nej; žalovaný v rade 3/, ktorý v tom čase pracoval v Bratislave vo Volkswagene a presnú adresu uviesť nevedela, ju mal navštíviť aj v dňoch od 16.11.2014 do 18.11.2014; adresu žalovaného 1/ uviesť nevedela, tento pracoval v mäsokombinate v Írsku. Okresný súd dňa 10.11.2014 o 10.30 hod. vo veci pojednával (žalobca dňa 10.11.2014 ospravedlnil svoju neúčast' a súhlasil s rozhodnutím v jeho neprítomnosti, žalovaná 2/ dňa 10.11.2014 o 09.25 hod. svoju neúčast' telefonicky aj mailom ospravedlnila z dôvodu náhleho ochorenia); konštatoval neprítomnosť všetkých účastníkov a ospravedlnenie žalobcu; uznesením nariadil pojednávanie v neprítomnosti účastníkov konania a vedľajšieho účastníka na strane žalovaných, oboznámil spisový materiál vo veci a vyhlásil rozsudok (č.l.69); dňa 19.11.2014 žalovaný v rade 1/ telefonicky oznámil súdu, že od matky sa dozvedel o prebiehajúcom súdnom konaní; on je pracovne vzdialený mimo územia SR, domov sa vráti 20.12.2014; uviedol svoju aktuálnu adresu v zahraničí, pričom trvalé bydlisko má nezmenené. Dňa 22.12.2014 si prevzal (žalovaný 1/) do vlastných rúk písomné vyhotovenie rozsudku, doručovaného na adresu jeho rodičov (aj žalovaný v rade 3/, ktorý sa o súdnom konaní dozvedel počas návštevy u svojej matky a súdu telefonicky oznámil svoju aktuálnu adresu - viď č.l.78 spisu, prevzal rozsudok do vlastných rúk, a tiež žalovaná v rade 2/); rozsudok bol doručený všetkým účastníkom, vrátane vedľajšieho účastníka; na čísle listu 88 spisu je úradný záznam o nahliadnutí do súdneho spisu a o vyhotovení fotokópií pre žalovaného v rade 1/, ktorý dňa 31.12.2014 v zákonom stanovenej lehote podal osobne odvolanie.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd, napriek skutočnosti, že nemal vykázané doručenie od žalovaných 1/,3/, ako aj napriek vedomosti o tom, že títo sa v mieste bydliska svojich rodičov nezdržiavajú (a ani nemal preukázaný tam ich pobyt), vo veci pojednával a rozhodol; opatrovníka pre konanie podľa §29 O.s.p. im neustanovil; v zápisnici ani nezhodnotil, či a ako je doručenie predvolania účastníkom vykázané a či majú vedomosť o súdnom konaní a pojednávaní, či bola zachovaná 5-dňová lehota na ich prípravu na pojednávanie (§115 ods.2 O.s.p.); absentuje prezentácia všetkých účastníkov konania, keď na prvej strane zápisnice súd konštatuje, že „navrhovateľ a odporca sú neprítomní“ (prítom žalovaní sú traja, vedľajší účastník ani nebol predvolaný na termín pojednávania, hoci do konania vstúpil už dňa 24.10.2014 - č.l.47), absentuje zákonné poučenie účastníkov (poučenie v zmysle §120 ods.4 O.s.p. nebolo žalovaným 1/,3/ a vedľajšiemu účastníkovi doručené). Takýmto svojím postupom okresný súd odňal účastníkom možnosť konať pred súdom, čo samo osebe predstavuje dôvod na zrušenie jeho rozhodnutia (túto skutočnosť žalovaný 1/ v odvolaní namietol).

Okrem vyššie uvedeného odvolací súd však musí konštatovať aj ďalšie procesné pochybenia prvostupňového súdu, a síce, že vykonal dokazovanie neprípustným, tzv. súhrnným spôsobom (t.j. obsahom spisu), pretože nie je zrejmé, ktoré konkrétne dôkazy vykonal a ako sa k nim účastníci konania vyjadrili (zákonu nezodpovedá ani taký postup, kedy konkrétne listinné dôkazy uvedie súd až

v odôvodnení rozsudku). Procesný postup súdu vyplýva zo zákonných ustanovení (Občiansky súdny poriadok, Spravovací poriadok pre okresné a krajské súde); priebeh konania na okresnom súde vrátane dokazovania môže (odvolací súd) posudzovať len z obsahu spisu, osobitne zo zápisnic o pojednávaní (§40 ods. 1 O.s.p. a §122 ods. 1 O.s.p.); spôsob vykonania dôkazu musí jednoznačne vyplývať zo zápisnice o pojednávaní, v ktorej musí byť uvedené, že bola prečítaná určitá presne označená listina alebo jej presne označená časť, alebo musí zo zápisnice vyplývať, že predseda senátu či samosudca oboznámil obsah tejto listiny. Nesprávny procesný postup súdu, priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnemu predpisu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, ktoré by inak účastník konania mohol pred súdom uplatniť, a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený, je odňatím možnosti účastníka konať pred súdom; hoci zákon v žiadnom zo svojich ustanovení tento pojem bližšie nešpecifikuje, možno pod ním vo všeobecnosti rozumieť postup súdu, uvedený vyššie. Vždy musí ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv (napríklad môže ísť o právo predniesť alebo doplniť svoje návrhy, zúčastniť sa pojednávania, vyjadrovať sa k veci, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu i k právnej stránke veci, právo podávať opravné prostriedky). Odňatie možnosti konať pred súdom nezakladá samo tvrdenie účastníka o existencii tejto procesnej vady; určujúcim je zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo. Ak došlo k odňatiu možnosti účastníkom konať pred súdom, táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú odvolací súd napadnuté rozhodnutie zruší, pretože rozhodnutie, vydané v konaní postihnutom touto závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne (pozri napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/6/2010 zo dňa 26.03.2012, sp. zn. 3Cdo/158/2012 zo dňa 14.11.2012, sp. zn. 4Cdo/108/2012 zo dňa 26.02.2013 alebo sp. zn. 5Cdo/286/2012 zo dňa 07.03.2013).

Z procesného hľadiska je súd povinný svojou činnosťou zabezpečiť výkon spravodlivosti tak, aby nedošlo k jej odopretiu - denegatio iustitiae. Je teda povinný zabezpečiť výkon spravodlivosti aspoň v rozsahu zabezpečenia ústavných práv. Preto aj vtedy, ak by postup podľa Občianskeho súdneho poriadku bol inak v súlade s formálno-procesnými ustanoveniami, súd, ktorý v záujme naplnenia povinnosti zabezpečiť spravodlivú súdnu ochranu v duchu čl. 46 Ústavy a nasl. a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je povinný poskytnúť súčinnosť a dbať, aby formálne súladný postup reálne aj zabezpečoval právo na efektívnu súdnu ochranu.

V prejednávanej veci sa okresný súd dopustil procesného pochybenia, keď riadne nepredvolal účastníkov konania (žalovaných 1/,3/ a vedľajšieho účastníka), a napriek tomu o veci pojednával; nevyhotovil zistenému procesnému stavu zodpovedajúcu adekvátnu zápisnicu o pojednávaní, v rámci dokazovania nevykonal v súlade so zákonom dokazovanie listinnými dôkazmi. V dôsledku tohto pochybenia došlo v konaní k tzv. inej procesnej vade konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O. s. p.) a odňatie možnosti účastníkom konať pred súdom; táto vada konania zakladá zákonný dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku okresného súdu (§ 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

Krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu aj podľa § 221 ods.1 písm. h/ O. s. p., pretože okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci a nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu, keď namiesto občianskoprávných predpisov použil obchodnoprávne predpisy na posúdenie úveru a jeho príslušenstva, ale aj premlčania.

Odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, t.j. aj vo vzťahu k žalovaným 2/,3/, ktorí odvolanie nepodali, pretože odvolanie bolo podané jedným z troch žalovaných, ktorým bola uložená povinnosť plniť spoločne a nerozdielne; odvolanie má odkladný účinok aj vo vzťahu k nim; povinnosťou odvolacieho súdu v takom prípade bolo preskúmať celý rozsudok súdu prvého stupňa (R 41/2004), a to aj v súvisiacom výroku o trovách konania, osobitne odvolaním nenapadnutým a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní okresný súd riadne predvolá (t.j. riadne doručí predvolanie) všetkých účastníkov (pokiaľ žalobca zotrvá na svojej žalobe), vypočuje ich, vykoná dokazovanie, zákonným spôsobom vyhotoví zápisnicu a vo veci rozhodne; vyhodnotí premlčanie nároku, neprijateľné podmienky úverovej zmluvy a ďalšie skutočnosti, potrebné pre rozhodnutie vo veci. V novom rozhodnutí rozhodne o trovách pôvodného, ako aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

V zmysle § 226 O.s.p. je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

V odvolaní napadnutom rozsudku došlo vo výroku ku písárskej chybe v úroku z omeškania (namiesto „od-do“ nesprávne „do-do“ a chýba uvedenie výšky úroku z omeškania „8,75%“), ktorú už odvolací súd neprikazoval okresnému súdu opravovať vzhľadom na zrušenie rozsudku celom rozsahu. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.